

Roman Rudnicki

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

ZRÓŻNICOWANIE PRZESTRZENNE WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH W RAMACH DZIAŁANIA PROW 2007-2013 „TWORZENIE I ROZWÓJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW”

*SPATIAL DIFFERENCES IN APPLICATIONS SUBMITTED UNDER
THE 2007-2013 RDP MEASURE „CREATION AND DEVELOPMENT
OF MICRO-ENTERPRISES”*

Słowa kluczowe: mikroprzedsiębiorstwa, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich

Key words: micro-enterprises, Rural Development Programme, multifunctional development of rural areas

Abstrakt. W odniesieniu do województw oraz 314 biur powiatowych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) w Polsce przeprowadzono analizę przestrzenną wniosków złożonych w ramach działania PROW 2007-2013 „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”. Wykorzystano trzy wskaźniki przedstawiające liczbę wniosków w przeliczeniu na 1000 mieszkańców obszarów wiejskich oraz udziały w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych według rejestru REGON i w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych. Wykazano silne zróżnicowanie przestrzenne tego działania PROW, związane z oddziaływaniem uwarunkowań przyrodniczych i pozaprzyrodniczych (historycznych i urbanizacyjnych).

Wstęp

Działanie „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” wydzielono jako jedno z działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW 2007-2013), które razem z trzema innymi działaniami „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”, „Odnowa i rozwój wsi” stanowi oś 3. tego programu, skupiającą przedsięwzięcia ukierunkowane na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich i różnicowania gospodarki wiejskiej [Program Rozwoju... 2007]. Realizacja tych działań ma na celu poprawę warunków dla dywersyfikacji działalności gospodarczej, a w konsekwencji wzrost konkurencyjności gospodarczej obszarów wiejskich. Pod tym względem szczególnie istotną pozycję zajmuje działanie ukierunkowane na tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, bezpośrednio wspierające rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy, a w konsekwencji – wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich. Jest to m.in. wynik szerokiego zakresu tego działania, obejmującego przedsiębiorstwa mające siedzibę na obszarach wiejskich i w małych miastach (do 5 tys. mieszkańców). Instrument ten umożliwia wsparcie finansowe szerokiej grupie podmiotów gospodarczych, realizujących różnorodnie inwestycje dotyczące: przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, magazynowania lub przechowywania towarów, wytwarzania produktów energetycznych z biomasy, a także prowadzących szeroką działalność usługową (usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usługi dla ludności, sprzedaż hurtowa i detaliczna, rzemiosło lub rękodzielnictwo, usługi budowlane i instalacyjnych, usługi turystyczne oraz związane ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, usługi transportowe, usługi komunalne, rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne).

Ze względu na fakt, że działanie „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” jest w trakcie realizacji, w opracowaniu pominięto liczbę zrealizowanych umów, a jako podstawę analizy zróżnicowania przestrzennego przyjęto liczbę złożonych wniosków o wsparcie finansowe według stanu na dzień 31.12.2010 r. (15,5 tys. wniosków na łączną kwotę 2,9 mld zł). Ujęcie takie bardziej koncentruje się na problemie aktywności podmiotów gospodarczych w zakresie ubiegania się o wsparcie finansowe UE – opracowanie biznesplanu i złożenie stosownego wniosku w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) niż na ocenie rzeczywistego wpływu analizowanego działania na rozwój obszarów wiejskich.

Oprócz podziału regionalnego, jako jednostkami służącymi za podstawę analizy przestrzennej uznano biura powiatowe ARiMR (ogółem 314 biur powiatowych ARiMR w Polsce). Należy zaznaczyć, że według rejestru ARiMR powiaty grodzkie ujmowane są łącznie z odpowiednimi powiatami ziemskimi,

a w przypadku braku tożsamego powiatu ziemskiego zasięg terytorialny określa się według położenia geograficznego [Rudnicki 2009]. Celem artykułu była prezentacja zróżnicowania przestrzennego ww. działania PROW. W analizie wykorzystano wskaźniki ilustrujące liczbę złożonych wniosków w odniesieniu do liczby ludności, liczby podmiotów gospodarczych według rejestru REGON oraz liczby gospodarstw rolnych. Ze względu na przyjęty zakres działania stosowne obliczenia przeprowadzono w obrębie gmin wiejskich oraz gmin miejsko-wiejskich (z wyłączeniem miast powyżej 5 tys. mieszkańców) tworzących dany powiat. W celu pełniejszej interpretacji otrzymanych układów przestrzennych w ich ocenie uwzględniono uwarunkowania przyrodnicze i urbanizacyjne (tab. 1). Jako podstawę oceny

Tabela 1. Elementy oceny zróżnicowania przestrzennego działania PROW 2007-2013 „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”

Table 1. Elements of spatial difference assessment in the period 2007-2013 RDP measure „Creation and development of micro-enterprises”

Wyszczególnienie/ Country or voivodship	Złożone wnioski/ Submitted proposals		Wskaźniki/Indicators			
	liczba/ number	kwota pomocy [mln zł]/aid mount [mln PLN]	wnioski na 1000 osób/proposals per 1000 residents	wnioski podmiotów REGON/share of REGON entities [%]	wnioski gosp. rolnych/share of proposals from farms [%]	
Polska/Poland	15 523	2 874	1,0	1,4	1,1	
W tym województwa/voivodship						
Dolnośląskie	647	118	0,7	0,9	1,1	
Kujawsko-pomorskie	753	136	0,8	1,3	1,1	
Lubelskie	974	164	0,8	1,6	0,5	
Lubuskie	380	72	0,9	1,2	1,8	
Łódzkie	779	144	0,8	1,3	0,6	
Małopolskie	1 376	239	0,8	1,1	1,0	
Mazowieckie	1 776	359	0,9	1,3	0,8	
Opolskie	400	67	0,8	1,1	1,4	
Podkarpackie	1 232	204	1,0	1,8	1,0	
Podlaskie	534	92	1,0	2,0	0,6	
Pomorskie	835	156	1,1	1,3	2,1	
Śląskie	1 124	199	1,1	1,3	2,1	
Świętokrzyskie	613	104	0,8	1,4	0,7	
Warmińsko-mazurskie	768	152	1,2	2,1	1,8	
Wielkopolskie	2 767	564	1,7	2,1	2,2	
Zachodniopomorskie	565	103	0,9	1,0	1,9	
W tym z uwzględnieniem podziału powiatów według uwarunkowań*/accountig for district character						
Przyrodnicze/ Natural	1	1494	271	1,1	1,6	1,3
	2	10116	1902	1,0	1,4	1,1
	3	3913	701	0,9	1,3	1,0
Urbanizacyjne/ Urban	1	5482	1004	1,0	1,6	0,9
	2	7851	1473	1,0	1,4	1,2
	3	2190	397	1,1	1,1	1,5

* położenie biur powiatowych ARiMR/location of AR&MA district Office

według uwarunkowań przyrodniczych/according to natural conditions: 1 – szczególnie niekorzystnych /highly unfavourable (WjRpp poniżej 52 pkt), 2 – niekorzystnych/unfavourable (WjRpp od 52 do 72 pkt), 3 – korzystnych/favourable (WjRpp powyżej 72 pkt)

według uwarunkowań urbanizacyjnych/by urbanisation-related conditions: 1 – słabo zurbanizowanych (przewaga ludności wiejskiej)/poorly urbanised (predominance of rural population), 2 – przeciętnie zurbanizowanych (przewaga ludności miejskiej, poza obszarami metropolitalnymi)/medium urbanised (predominance of urban population outside metropolitan areas), 3 – silnie zurbanizowanych – w obrębie obszarów metropolitalnych/highly urbanised – within metropolitan areas

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ARiMR (stan na dzień 31.12.2010 r.), GUS (Bank Danych Lokalnych – stan w 2010 r.) oraz IUNiG (WjRpp)

Source: own compilation on the basis of ARiMA data (as of 31 Dec. 2010), Central Statistical Office data (Local Data Bank, 2010) and IUNiG (WjRpp)

wpływu warunków przyrodniczych przyjęto opracowany przez IUNiG-PIB w Puławach wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (średnia krajowa 66,6 pkt), przyjmując progi wielkościowe tego wskaźnika wykorzystane w innym działaniu PROW „Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania” (ONW), tj. do 52 pkt – bardzo niekorzystne warunki przyrodnicze (ONW – strefa nizinna 1, 25 powiatów), od 52 do 72 pkt – niekorzystne warunki przyrodnicze (ONW – strefa nizinna 2, 204 powiaty) i powyżej 72 pkt – korzystne warunki przyrodnicze (poza płatnościami ONW, 85 powiatów). Z kolei w ramach oceny uwarunkowań urbanizacyjnych wydzielono 35 powiatów najsilniej zurbanizowanych obejmujących obszary metropolitalne według Marchlewskiego [2006], a pozostałe jednostki podzielono na dwie grupy – 114 powiaty słabiej zurbanizowane (przewaga ludności wiejskiej) i 165 powiatów przeciętnie zurbanizowanych. Uwzględniono także wpływ czynnika historycznego [Rudnicki 2010].

Liczba złożonych wniosków

Rysunek 1. Liczba wniosków złożonych w ramach działania PROW 2007-2013 „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”

Figure 1. The number of applications submitted under the 2007-2013 RDP measure „Creation and development of micro-enterprises”

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ARiMR
Source: own compilation on the basis of ARiM data

Do końca 2010 r. w ramach działania PROW 2007-2013 „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” złożono 15523 wnioski – od 380 w woj. lubuskim do 2767 w woj. wielkopolskim (tab. 1). W układzie biur powiatowych ARiMR zmienność ta wahała się od 6 wniosków w polkowickim (woj. dolnośląskie) i powiecie skarżyskim (woj. świętokrzyskie) do powyżej 200 wniosków w wybranych jednostkach zawierających powiaty grodzkie, tj. w powiatach krakowskim – 204 wniosków (woj. małopolskie), rzeszowskim – 236 wniosków (woj. podkarpackie), kieleckim – 248 wniosków (woj. świętokrzyskie), konińskim – 283 i poznańskim – 311 wniosków (woj. wielkopolskie). Jednakże przykłady biur powiatowych ARiMR w Legnicy – 16 wniosków (woj. dolnośląskie), Tarnobrzegu – 20 wniosków (woj. podkarpackie) i Grudziądzu – 29 wniosków (woj. kujawsko-pomorskie) wskazują, że obecność dużego miasta (powiatu grodzkiego) nie zawsze stymuluje wyższą aktywność gospodarczą na sąsiadujących z nim obszarach wiejskich. Problemy związane z realizacją analizowanego działania PROW najwyraźniej zaznaczają się w grupie 46 powiatów o najmniej liczbie złożonych wniosków (do 20), najliczniej położonych w woj. dolnośląskim (15 powiatów). Takich jednostek nie odnotowano jedynie w 4 regionach – lubelskim, opolskim, podkarpackim i wielkopolskim (rys. 1).

Liczba wniosków na 1000 mieszkańców wsi

W 2010 r. na obszarach wiejskich (razem z miastami do 5 tys. osób) mieszkało 15 959 tys. osób, co pozwoliło określić wskaźnik liczby złożonych wniosków na 1000 osób jako przeciętny w kraju poziom aktywności w zakresie pozyskiwania środków w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”. Wskaźnik dla kraju wynosił 1,0. Wskaźnik charakteryzował się dużym zróżnicowaniem terytorialnym według województw – od 0,7% w dolnośląskim do 1,7% w wielkopolskim (tab. 1) oraz przede wszystkim w układzie powiatów – od 0,2% w dąbrowskim (woj. małopolskie) i polkowickim (woj. dolnośląskie) do ponad 3,0% w śremskim (woj. wielkopolskie) i 3,8% w białobrzeskim (woj. mazowieckie). Niski poziom wskaźnika (poniżej 0,5%) stwierdzono w 31 powiatach, występujących najliczniej w woj. dolnośląskim (9 pow.). Wysoki poziom (powyżej 2%) odnotowano w 11 powiatach, głównie zlokalizowanych w pld. części woj. wielkopolskiego (8 powiatów w rejonie Kalisza, Konina i Leszna) – rysunek 2.

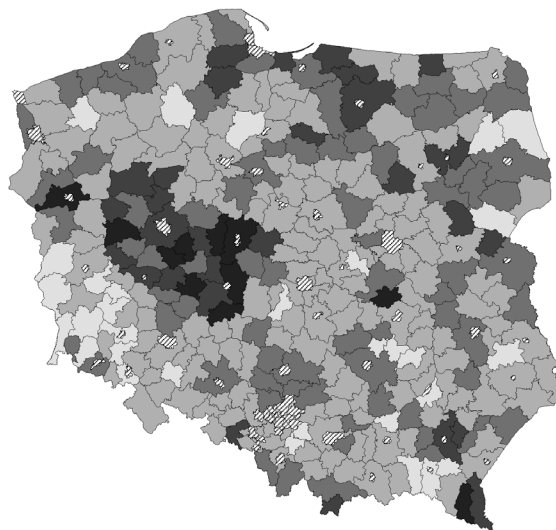
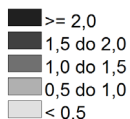
Rozkład przestrzenny wskaźnika aktywności mieszkańców wsi w zakresie ww. działania PROW poddano także analizie z punktu widzenia oddziaływania wybranych uwarunkowań. Nie wykazano istotnego wpływu warunków przyrodniczych i urbanizacyjnych na zróżnicowanie poziomu wskaźnika, co uznać

Rysunek 2. Liczba wniosków złożonych w ramach działania PROW 2007-2013 „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wsi

Figure 2. The number of applications submitted under the 2007-2013 RDP measure „Creation and development of micro-enterprises” per 1,000 rural population

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ARiMR i GUS (BDL)

Source: own compilation on the basis of ARiMR and Central Statistical Office (LDB) data

można jako zjawisko niekorzystne dla wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich i zmniejszenia dysproporcji poziomu ich rozwoju ekonomicznego (tab. 1). Z tego punktu widzenia za niewłaściwy można uznać brak podwyższonych wartości wskaźnika na obszarach o szczególnie niekorzystnych warunkach przyrodniczych i słabo zurbanizowanych, gdzie wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw mógłby stanowić alternatywę dla niskodochodowej produkcji rolniczej i łagodzić dystans cywilizacyjny wynikający z peryferyjnego położenia tych obszarów względem głównych ośrodków miejskich.

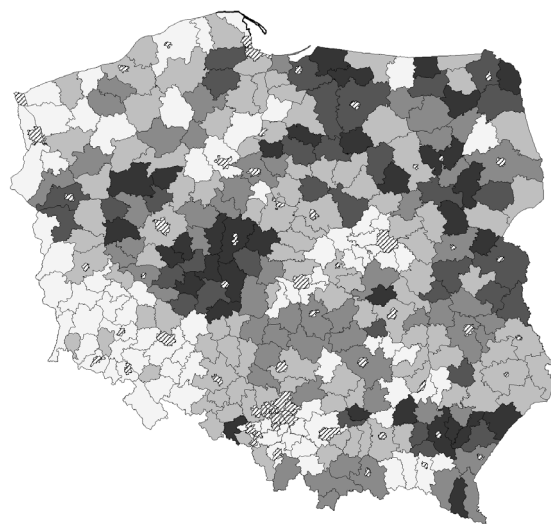
Liczba wniosków w stosunku do ogólnej liczby podmiotów gospodarczych według rejestru REGON

Liczbę wniosków złożonych w ramach analizowanego działania PROW ujęto także w formie procentowego udziału w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych wg rejestru REGON zlokalizowanych na obszarach wiejskich (1095 tys. podmiotów w 2010 r.). Wskaźnik ten odzwierciedla pozycję tej formy unijnego wsparcia na tle ogólnej przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. Jego przeciętna wartość dla kraju wynosiła 1,4% i była zróżnicowana regionalnie: od 0,9% w woj. dolnośląskim do 2,1% w woj. warmińsko-mazurskim i wielkopolskim (tab. 1), a w układzie powiatów wahała się od 0,4% w dwóch jednostkach woj. dolnośląskiego (powiaty polkowicki i wałbrzyski) do 6,8% w powiecie białobrzeskim w woj. mazowieckim.

Najślabszy wpływ analizowanego działania PROW na stan przedsiębiorczości odnotowano w 84 powiatach, gdzie wartość wskaźnika nie przekroczyła progu 1%. Jednostki takie odnotowano we wszystkich (oprócz lubelskiego i wielkopolskiego) województwach, a najliczniej zlokalizowane były w woj. dolnośląskim (20 pow.). Ponadto, charakteryzowały one strefy podmiejskie dużych ośrodków miejskich, np. Katowic, Krakowa, Łodzi i Warszawy.

Z kolei wysokie wartości wskaźnika powyżej 2% charakteryzowały 69 powiaty (w tym 34 ponad 2,5% – rysunek 3). Oprócz woj. wielkopolskiego (18 powiatów), ich wysoką koncentrację przestrzenną stwierdzono na terenie słabiej rozwiniętej gospodarczo wschodniej Polski – w województwach lubelskim (8 powiatów), podkarpackim (7 powiatów głównie w rejonie Rzeszowa), podlaskim (6 powiatów) i warmińsko-mazurskim (11 powiatów), a także mazowieckim (wsch. część – 9 powiatów)

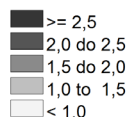
Ocena zróżnicowania przestrzennego udziału wniosków złożonych w ramach analizowanego działania w ogólnej liczbie podmiotów REGON wskazała także na wpływ uwarunkowań urbanizacyjnych. Potwierdzają to różnice przeciętnego poziomu tego wskaźnika między obszarami wiejskimi wydzielonymi jako słabo (1,6%), przeciętnie (1,4%) i wysoko zurbanizowane (1,1%). Wykazano również tendencję do podnoszenia wartości wskaźnika na obszarach o bardzo niekorzystnych warunkach przyrodniczych (1,6%), zwłaszcza w porównaniu do terenów o warunkach korzystnych (1,1%) – tabela 1. Położenie powiatów cechujących się wyższymi wartościami analizowanego wskaźnika przyczynia się do pozytywnej oceny tego działania, zwłaszcza z punktu widzenia wyrównywania różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich.

Rysunek 3. Liczba wniosków złożonych w ramach działania PROW 2007-2013 „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” w odsetku ogólnej liczby podmiotów gospodarczych wg rejestru REGON
Figure 3. The number of applications submitted under the 2007-2013 RDP measure „Creation and development of micro-enterprises” as per cent of the total number of economic entities in the REGON register

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ARiMR i GUS (BDL)

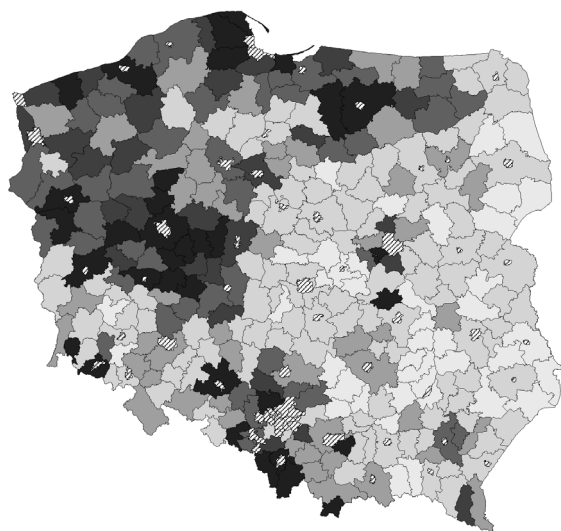
Source: own compilation on the basis of ARiMA and Central Statistical Office (LDB) data

Liczba wniosków w stosunku do ogólnej liczby gospodarstw rolnych

Liczbę wniosków złożonych w ramach analizowanego działania ujęto także w odniesieniu do podstawowej formy aktywności gospodarczej na obszarach wiejskich – liczby gospodarstw rolnych (w %). Tak skonstruowany wskaźnik pozwolił na ocenę wpływu mikroprzedsiębiorstw zakładanych w ramach PROW na pozarolniczy rozwój obszarów wiejskich. Jego średnia krajowa wartość wynosiła 1,1%, w układzie regionalnym wahała się od najniższych wartości w dwóch województwach wschodniej Polski (tab. 1) – lubelskim (0,5%) i podlaskim (0,6%) do ponad 2% w pomorskim (2,1%), śląskim (2,1%) i wielkopolskim (2,2%). Według powiatów była zróżnicowana od 0,1% w powiatach dąbrowskim (woj. małopolskie) do 5,1% w poznańskim (woj. wielkopolskie). Najniższe wartości wskaźnika (do 0,5%) odnotowano w 41 powiatach, głównie położonych w woj. lubelskim (9 powiatów), łódzkim (6 powiatów), mazowieckim (7 powiatów) i świętokrzyskim (7 powiatów). Najwyższymi udziałami (powyżej 2,5%) charakteryzowały się 34 powiaty, w tym aż 11 położonych w woj. wielkopolskim (rys. 4).

Analiza ww. wskaźnika wykazała silne oddziaływanie czynnika historycznego, w przeważającym stopniu kształtującego zmienność terytorialną struktury agrarnej w Polsce, w tym liczby gospodarstw rolnych. Potwierdzają to dysproporcje między przeciętnymi poziomami wskaźnika obliczone w obrębie biur powiatowych ARiMR położonych na terenach dawnego zaboru:

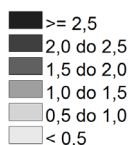

Rysunek 4. Liczba wniosków złożonych w ramach działania PROW 2007-2013 „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” w odsetku ogólnej liczby gospodarstw rolnych powyżej 1 ha użytków rolnych

Figure 4. The number of applications submitted under the 2007-2013 RDP measure „Creation and development of micro-enterprises” as per cent of the total number of farms operating more than 1 ha of agricultural land

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ARiMR

Source: own compilation on the basis of ARiMA data

- austriackiego i w granicach Polski w okresie międzywojennym – 1,1%,
- pruskiego i w granicach Polski w okresie międzywojennym – 2,1%,
- rosyjskiego i w granicach Polski w okresie międzywojennym – 0,8%,
- pruskiego i w granicach Niemiec w okresie międzywojennym – 1,5%.

Pod tym względem najwyraźniej zaznacza się duża różnica między dawnymi zaborami pruskim i rosyjskim, często w grupie sąsiadujących z sobą powiatów (rys. 4); np. woj. kujawsko-pomorskie – powiat toruński 2,4%, powiat lipnowski 0,7%).

Ponadto stwierdzono, że na układ przestrzenny analizowanego wskaźnika oddziaływały uwarunkowania przyrodnicze (od 1,0% w powiatach o korzystnych warunkach do 1,3% liczby gospodarstw w powiatach o bardzo niekorzystnych warunkach) oraz przede wszystkim urbanizacyjne (od 0,9% w powiatach słabo zurbanizowanych do 1,5% w jednostkach położonych w obrębie obszarów metropolitalnych (tab. 1). Wysoka w odniesieniu do liczby gospodarstw rolnych liczba mikroprzedsiębiorstw zakładanych w ramach PROW na obszarach funkcjonalnie powiązanych z dużymi ośrodkami miejskimi ogranicza wpływ analizowanego działania na zmniejszenie dysproporcji przestrzennych w zakresie pozarolniczego rozwoju obszarów wiejskich.

Podsumowanie

Przeprowadzona analiza wykazała, że liczba wniosków złożonych w ramach działania PROW „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” charakteryzowała się dużym zróżnicowaniem przestrzennym. Zastosowane wskaźniki (liczba wniosków na 1000 osób, odsetek wniosków w ogólnej liczbie podmiotów REGON, odsetek wniosków w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych) wykazały tendencję do podniesienia tak określonej aktywności w zakresie pozyskiwania wsparcia unijnego na obszarach o niekorzystnych warunkach przyrodniczych, co uznać można za zjawisko pozytywne, przyczyniające się do poprawy sytuacji ekonomicznej ludności wiejskiej w warunkach ograniczonych możliwości rozwoju wysokoprodukcyjnego rolnictwa. Wykazano, że oddziaływanie analizowanego działania na wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich powiązane jest z uwarunkowaniami urbanizacyjnymi, zwłaszcza w przypadku wskaźnika ilustrującego odsetek wniosków w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych – od 0,9% w powiatach o przewadze ludności wiejskiej do 1,5% w obrębie obszarów metropolitalnych. Rozkład przestrzenny tej cechy odzwierciedla także historycznie ukształtowane problemy pozarolniczego rozwoju obszarów wiejskich. Wskazują na to istotne różnice przeciętnego poziomu wskaźnika stwierdzone w obrębie obszarów położonych w granicach Polski w okresie międzywojennym, które w należały do dawnych zaborów rosyjskiego (0,8%) i pruskiego (2,1%).

Literatura

- Marchlewski W.** 2006: Analizy w zakresie przeglądu koncepcji oraz stanu wiedzy w Polsce na temat metropolizacji. [www.fundusze.strukturalne.gov.pl].
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, 2007: Ministerstwo Rozwoju Wsi i Rolnictwa, Warszawa.
- Rudnicki R.** 2009: Renty strukturalne jako czynnik przemian agrarnych i demograficznych w rolnictwie polskim w latach 2004-2006. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- Rudnicki R.** 2010: Zróżnicowanie przestrzenne wykorzystania funduszy Unii Europejskiej przez gospodarstwa rolne w Polsce w latach 2004-2006. Seria: *Studia i Prace z Geografii i Geologii*, 17. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

Summary

This article presents results of a spatial analysis of applications submitted under the measure „Creation and development of micro-enterprises” of the Rural Development Programme for the funding period 2007-2013. Three indicators were applied: the number of applications per 1,000 rural population, their percentage share in the total number of economic entities in the REGON register, and their percentage share in the total farm number. The territorial distributions of those variables are shown with reference to voivodships and 314 district offices of the Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture (AR&MA) in Poland. The analysis revealed wide spatial differences in the RDP measure associated with both, the natural and historic and urban factors.

Adres do korespondencji:

prof. UMK, dr hab. Roman Rudnicki
 Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
 Instytut Geografii
 ul. Gagarina 9, 87-100 Toruń
 e-mail: rudnickir@umk.pl